Minister Rolnictwa
i Rozwoju Wsi

Stefan Krajewski

Warszawa, 22 października 2026 r.
znak sprawy: DBD.fin.058.10.2026

Pani
Małgorzata Kidawa Błońska
Marszałek Senatu RP

Dotyczy: uzupełnienia odpowiedzi na oświadczenie złożone przez senatora Stanisława Gawłowskiego podczas 61. posiedzenia Senatu RP w sprawie zasad monitorowania suszy przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach.

Szanowna Pani Marszałek,

W nawiązaniu do odpowiedzi z dnia 4 sierpnia br. znak DBD.fin.058.10.2026 w związku z oświadczeniem złożonym przez senatora Stanisława Gawłowskiego podczas 61. posiedzenia Senatu RP w dniu 25 czerwca 2026 r. w sprawie zasad monitorowania suszy przez Instytut Uprawy, Nawożenia i Gleboznawstwa w Puławach – Państwowy Instytut Badawczy w Puławach, uprzejmie informuję, że zwróciłem się do Instytutu Uprawy Nawożenia i Gleboznawstwa – Państwowego Instytutu Badawczego z prośbą o rozważenie możliwości uwzględniania w przyszłych działaniach przedstawionych przez Pana Senatora propozycji monitorowania suszy rolniczej. W odpowiedzi IUNG – PIB poinformował, iż podziela opinię, że dla oceny warunków rozwoju i plonowania roślin istotne znaczenie ma nie tylko bieżący przebieg warunków pogodowych, ale również stan zasobów wodnych gleby na początku sezonu wegetacyjnego, będący wynikiem warunków występujących w okresie jesiennym, zimowym i wczesnowiosennym. Już obecnie monitoring uwzględnia specyfikę poszczególnych upraw. W przypadku rzepaku i rzepiku

Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
ul. Wspólna 30, 00-930 Warszawa
+48 22 250 01 18
kancelaria@minrol.gov.pl
www.gov.pl/rolnictwo

monitoring prowadzony jest również w okresie jesiennym, natomiast dla zbóż ozimych prowadzone są prace nad uwzględnieniem warunków wodnych przed zimą i w okresie zimowym poprzez oszacowanie początkowych zasobów wody w glebie po zimie.
W 2026 roku IUNG-PIB podjął szersze prace analityczne nad dalszym rozwojem metodyki monitoringu, obejmujące w szczególności:

- możliwość prowadzenia bilansu wodnego od początku okresu wegetacyjnego, z uwzględnieniem przestrzennego zróżnicowania terminu rozpoczęcia wegetacji na obszarze kraju;
- opracowanie sposobu szacowania początkowych zasobów wody w glebie po okresie zimowym i ich uwzględniania w kolejnych etapach oceny warunków wodnych;
- szersze wykorzystanie informacji o przebiegu opadów i warunków wodnych z okresu jesienno-zimowego, szczególnie w odniesieniu do upraw ozimych;
- rozwój bezpośrednich obserwacji warunków wodnych gleb w gospodarstwach rolnych.

W tym ostatnim zakresie, w porozumieniu z Izbami Rolniczymi, prowadzone są w 2026 roku pilotażowe obserwacje polowe z wykorzystaniem sond wilgotności gleby na terenie trzech województw. Równolegle rozwijana jest sieć pól referencyjnych wyposażonych w aparaturę do pomiaru wilgotności gleby oraz zestawy meteorologiczne umożliwiające m.in. szacowanie ewapotranspiracji. Wyniki tych prac będą podstawą do decyzji dotyczących dalszych inwestycji oraz szerszego wykorzystania pomiarów rzeczywistych zasobów wody dostępnej dla roślin w Systemie Monitoringu Suszy Rolniczej.

Od 2026 roku Instytut rozszerzył również analizy o monitoring oddziaływania fal upałów na produkcję rolniczą. Na tej podstawie opracowano analizy dotyczące powierzchni upraw znajdujących się w zasięgu oddziaływania szczególnie wysokich temperatur. Jest to istotne, ponieważ straty w produkcji mogą wynikać zarówno z niedoboru wody, jak i z bezpośredniego oddziaływania wysokiej temperatury na rośliny.

Jednocześnie IUNG-PIB koncentruje się na zapewnieniu wysokiej jakości funkcjonowania istniejącej sieci stacji agrometeorologicznych, która pełni rolę uzupełniającą wobec krajowej sieci IMGW-PIB.

Zasadne jest przede wszystkim szersze wykorzystywanie stacji należących do ośrodków doradztwa rolniczego, samorządów i innych instytucji, o ile spełniają odpowiednie standardy pomiarowe. Instytut planuje zintensyfikować taką współpracę od 2027 roku.

Dane z infrastruktury wykorzystywanej w Systemie Monitoringu Suszy Rolniczej znajdują już szersze zastosowanie w administracji publicznej, m.in. przy analizach opóźnienia wegetacji, charakterystyce przymrozków oraz ocenie innych zagrożeń pogodowych. Wskazuje to na możliwość ich szerszego wykorzystania również w regionalnych i krajowych systemach zarządzania kryzysowego. W uzasadnionych przypadkach możliwe jest także tworzenie lokalnych, bardziej zagęszczonych sieci ukierunkowanych na konkretne zagrożenia, np. przymrozki czy gradobicia.

Strategicznym kierunkiem dalszego rozwoju IUNG-PIB jest jednak przede wszystkim monitorowanie zasobów wodnych gleb oraz rozwój nowych wskaźników suszy, wykorzystujących łącznie dane meteorologiczne, pomiary wilgotności gleby, informacje o ewapotranspiracji oraz dane satelitarne. Ustanowione w 2026 roku pola referencyjne dla prowadzonych analiz umożliwią weryfikację obecnie stosowanych algorytmów, a także kalibrację i walidację obserwacji satelitarnych, co w przyszłości pozwoli na bardziej bezpośrednią ocenę dostępności wody dla roślin i ich kondycji.

Zmiana klimatu stanowi istotne wyzwanie metodyczne dla systemów oceny wpływu pogody na produkcję rolniczą. Zmienia się nie tylko częstość i intensywność zjawisk ekstremalnych, ale również zależności pomiędzy przebiegiem pogody, fazą rozwojową roślin a plonowaniem. Z tego względu zależności statystyczne wyznaczone na podstawie danych historycznych nie zawsze mogą być bezpośrednio stosowane w obecnych warunkach.

Przedstawione w oświadczeniu propozycje dotyczące uwzględnienia opadów i bilansowania wodnego w szerszej perspektywie czasowej, w tym okresu jesienno-

zimowego dla upraw ozimych, oraz dalszego dostosowywania metod oceny suszy do specyfiki poszczególnych upraw, są zbieżne z kierunkami prac analitycznych rozpoczętych przez IUNG-PIB w 2026 roku. Instytut będzie kontynuował te prace, przy czym ewentualne zmiany metodyki Systemu Monitoringu Suszy Rolniczej będą wdrażane po ich naukowej weryfikacji i potwierdzeniu możliwości stosowania w sposób obiektywny, jednolity i porównywalny na obszarze całego kraju.

Z wyrazami szacunku

Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Stefan Krajewski
/podpisano elektronicznie/

Klauzula informacyjna o zasadach przetwarzania Państwa/Pani/Pana danych osobowych dostępna jest pod adresem:
www.gov.pl/rolnictwo/polityka-przetwarzania-danych-osobowych